

una situació límit, es viu en un estat de tensió molt gran. Els soldats es desperten a mitja nit cridant, encara que no passe res, creient que hi ha un atac. No estem motivats i els joves han d'estar-ho per poder combatre».

Les dues parts ho saben, la guerra tan sols pot acabar amb una solució negociada basada en el referèndum que

reclama l'ONU. Mentrestant, l'avió espia nord-americà, «l'ocell negre», que també sobrevola Nicaragua, espia els moviments de la tropa sahariana. El dia que deixi de fer-ho, la pau estarà més pròxima i, com reivindicava un membre del Polisario, «s'haurà passat de l'ètica de les paraules a l'ètica dels fets».

BABILLA CHIA, RESPONSABLE MILITAR

«Les armes, l'únic mitjà»

Babilla Chia ha passat deu anys de la seua vida immers dins la guerra, amb un fusell i muntat en un Land Rover.

Responsable militar de la zona de Gur Uen Terguit, explica què és per a ell i per al seu poble aquest conflicte i com s'hauria de resoldre.

Albert Vicent/Teresa Violeta

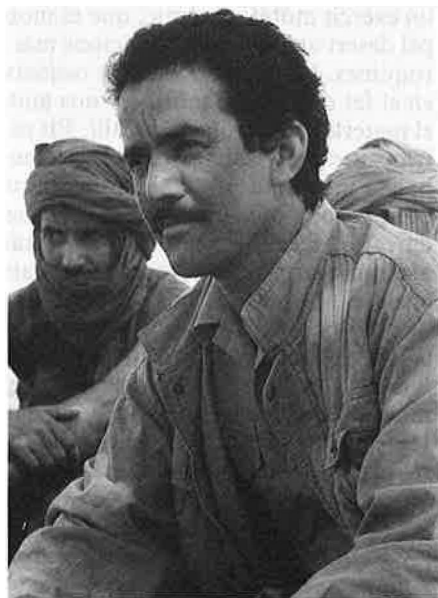
Babilla Chia, nascut fa 38 anys a Dajla (Villa Cisneros), sap definir amb la precisió del militar l'essència del guerrier saharià: «Si muir, vull que m'enterren junt amb el meu Land Rover». Ha passat els deu darrers anys de la seua vida amb una mà al klashnicov i l'altra al volant, creuant la terra ocupada del Sàhara en una guerra que ell qualifica «de raboses i xacals».

Ara, Babilla Chia és el responsable militar de la zona ocupada de Gur Uen Terguit, a 380 quilòmetres dels campaments de refugiats i a 50 de la ciutat ocupada de Smara, un dels principals punts d'activitat militar. Amb un te a la mà, mentre els seus soldats es preparen per a la propera incursió nocturna al mur, analitza el passat, defineix estratègies i assenta els dos principis que, segons ell, faran que el Front Polisario guanye el conflicte: el mètode i la intel·ligència.

—*El poble saharià s'ha mantingut unit des que va ser expulsat de les seues terres; i què és allò que manté la solidaritat dins de la RASD?*

—Cadascú de nosaltres està convençut que lluita per la seua terra, que el Sàhara és dels saharis. El saharià d'avui sap que el seu deure és morir per la independència de la seua terra. És per això que tenim la moral molt alta, perquè estem disposats a lluitar fins a l'alliberament de tot el territori.

Els nostres soldats, a diferència dels marroquins, no cobren cap sou ni re-

Babilla Chia, responsable militar de la zona de Gur Uen Terguit.

ben pagues dobles. Tots nosaltres sabem que l'única solució al conflicte passa per la guerra, i per això estem disposats a viure-la i a fer-la. No ens acovardeix ni el material bèl·lic que rep Marroc ni la seua superioritat demogràfica. Per als saharis, és un orgull participar en la història per la nostra justa causa, mai no ens rendirem, i sempre tindrem el cap ben alt, fins a morir.

—*Des del punt de vista estratègic, tcom valoraria aquest conflicte?*

—Marroc fracassa sistemàticament en aquesta guerra, malgrat haver canviat distintes vegades d'estratègia. Primer, va dividir el territori en sectors, però hi havia zones estables. Allò ens va permetre atacar i recuperar els punts més avançats com també alliberar algunes ciutats.

Després, Hassan II decidí construir els murs, i ho va fer perquè no pot dur una guerra d'atac convencional. Els seus principals assessors, EUA i França, mantenen que el mur marroquí és

sa justa. Es una vergonya que Espanya ocupe encara aquestes ciutats, però jo espere que el govern espanyol les entregará sense que s'haja d'arribar a una guerra».

El capità, com la resta dels presoners, quan torne al seu país serà apartat del servei actiu. Segons la seua opinió, el desgast de la guerra i el descontent interior estan creant en la capa mitjana de l'oficialitat una gran frustració, que «en un futur pròxim podria derivar cap a un alçament armat contra Hassan II».

Així mateix, Jamar és contrari a l'estratègia del mur: «Al mur ningú no fa cas dels radars que ens ha venut Estats Units. Quasevol tempesta de sorra fa que es disparen les alarmes i, d'igual manera, són inútils els gossos que hi han posat per avisar els sentinelles. Allí no es fa cas de cap tipus d'alerta, perquè no serveixen per a res, i el que jo siga ací, presoner, n'és una bona prova. D'altra banda, la moral de la tropa és molt baixa, hi ha malalties de pell, hemorroides, l'alimentació es dolenta i s'hi detecta un alt consum de droga. L'exèrcit marroquí es troba en

eficaç, però els soldats i els oficials que envia Hassan reconeixen que ni les filferades, ni les mines, ni els radars, ni l'armament pesant, són eficaços. El gran error de Hassan és haver construït el mur.

Al llarg dels dos primers anys de guerra nosaltres vam cometre grans errors amb les mines i les filferades. Malgrat això, Hassan ens ha donat una nova oportunitat amb els murs, i aquesta és una experiència que hem après nosaltres, perquè és incomparable amb les guerres d'Algèria o Vietnam.

Mentre el mur és estàtic, el nostre és un exèrcit mòbil, dinàmic, que es mou pel desert al llarg de les posicions marroquines. La nostra estratègia resideix en el fet d'atacar el mur i fer-nos amb el material bèl·lic que hi ha allí. Els estratègues americans, francesos, israelians i marroquins es veuen sorpresos cada vegada que ataquem. A més, les darreres accions sempre han estat acompanyades de la captura de soldats enemics. La seua és una guerra basada en el mur, en les posicions estables, en els canons. Nosaltres tot el que tenim és la referència del mur: on va el mur, allí anem nosaltres. Esperem que Hassan l'avançarà més, però aleshores es dispersaran més les forces marroquines i serà més vulnerable. Aquesta és una guerra de desgast i qui té 23 milions de pobres i un deute de 18.000 milions de dòlars és Marroc; que s'ho apanye.

—Però, amb aquestes estratègies, és difícil que cap de les dues parts s'alce amb la victòria. L'Exèrcit d'Alliberament Popular no té capacitat per a derrotar totalment les forces marroquines i, d'altra banda, el fet que els campaments de refugiats estiguen en territori algerià impedeix que Marroc ataque el cor saharià, i Quina seria la solució?

—La solució és clara. Si Hassan II vol una eixida, té les resolucions de l'ONU i l'OUA. Aquesta és l'única possibilitat, perquè una solució militar és impossible actualment al Sahara. En algunes ocasions nosaltres superem els marroquins i, en altres, ens superen ells. Cap dels dos no pot liquidar totalment l'altre. Per això, afirmo que el conflicte depèn de l'aplicació de les resolucions de l'ONU i l'OUA. Quan es porten a terme i es faça el referèndum, la guerra s'haurà acabat. Onze anys han demostrat que aquesta guerra no condueix enlloc.

—La història està demostrant que les nacions que participen en una guerra d'alliberament esdevenen estats totalitaris. i Quina serà la societat que nai-

xerà quan la RASD tinga un estat propi?

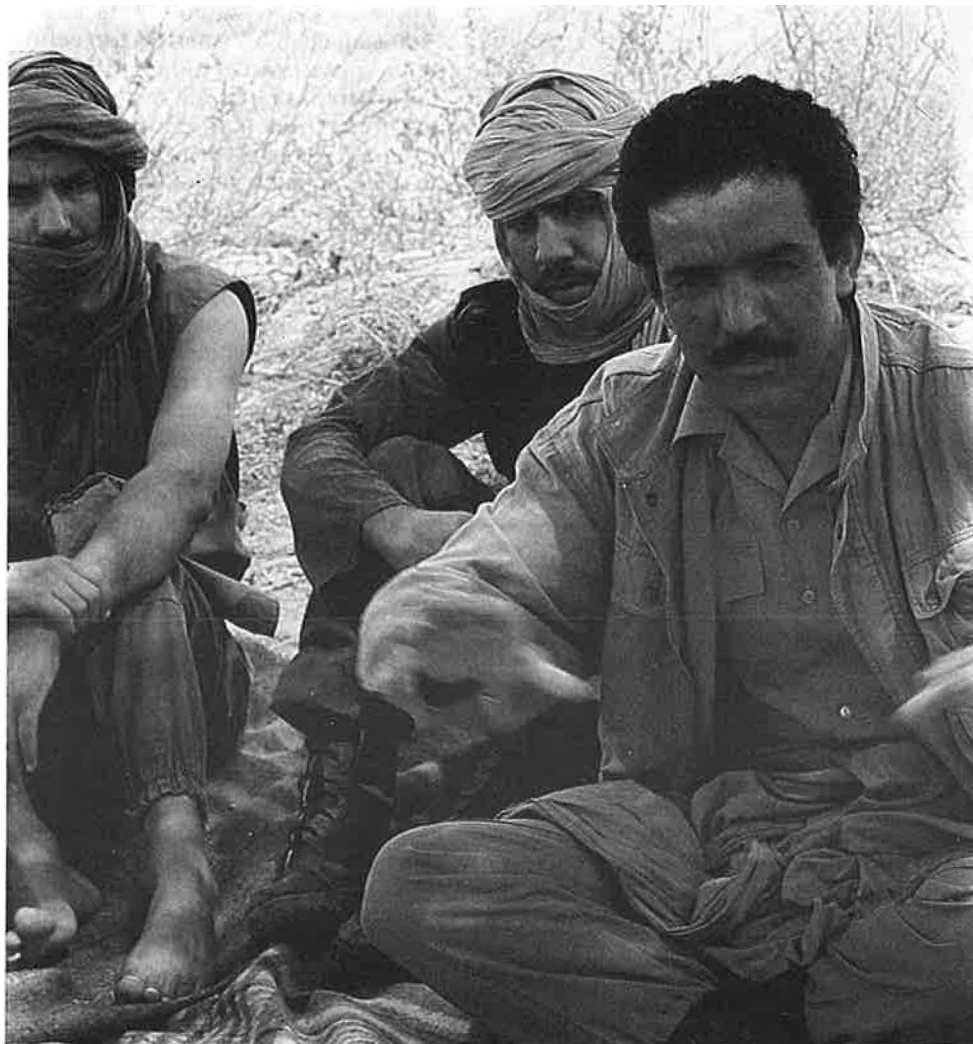
—Estem convençuts que la nostra és una guerra a llarg terme i que, en cas de recuperar el territori, hauríem de preparar-nos per a resistir i lluitar contra una altra possible ocupació. Mentre tot això arriba, estem construint una vida normal als campaments, on s'estudia i es resisteix. Hem constituït els nostres òrgans de govern a l'exili, i funcionen amb normalitat. Tan sols cal traslladar-se al territori alliberat. Actualment les nostres dues grans metes són recuperar el territori ocupat pel Marroc i construir un estat modern i civilitzat.

—i Canons o mantega?

—Preferim la pau a la guerra, preferim el pa i la llet a les bombes. Nosaltres som els primers a saber què és la guerra i quin preu té. De moment, mentre els soldats vivim al Land Rover, les nostres dones treballen i els nostres fills estudien, però tots estem preparats per a la guerra, perquè les armes són l'únic mitjà per a recuperar la dignitat. Ara mateix, la dona sahariana té la cullera a la cuina i l'arma al

«El conflicte depèn de l'aplicació de les resolucions de l'ONU i l'OUA. Quan es faça el referèndum, la guerra s'haurà acabat»

costat. Les matances de Sabra i Chatila ens han donat una gran lliçó: la dona ha de saber defensar-se per a no morir exterminada. Els nostres notables

sempre han viscut sota les armes, ens hem acostumat a la companyia del fusell, però esperem que les noves generacions no ho viuran així. •

Les claus del referèndum

Tant l'Organització per a la Unitat Africana (OUA) com l'Assemblea General de les Nacions Unides plantegen la realització d'un referèndum per a l'autodeterminació del Sàhara. Aquest és el marc:

- 1.—Restabliment de les converses entre el Front Polisari i el govern marroquí.
- 2.—Paralització de tota activitat militar a la zona per les dues parts.
- 3.—Llibertat dels presoners polítics.
- 4.—Ocupació del Sàhara per forces de l'ONU i l'OUA.
- 5.—Retirada de les tropes marroquines.
- 6.—Administració del territori per una comissió delegada de l'Organització de les Nacions Unides i de l'Organització per a la Unitat Africana.
- 7.—Realització del referèndum sense pressions militars ni administratives.

1 1

DOTZE ANYS VIVINT EN UNA DE LES TERRES MÉS ÀRIDES DEL SÀHARA

Un exili d'esperança

El saharià és un poble en guerra, però que manté la seua estructura social com un pilar clau on haurà d'alçar un nou futur. Amb fortes contradiccions i la negativa a revelar dades pessimistes, els responsables civils d'aquest poble mostren com es viu cada dia la pau, al costat del combat.

Albert Vicent/Teresa Violeta

Des de ma casa es veia el mar».

Des de la casa de Fatma les postes de sol es reflectien en l'Atlàntic. Ara la *jaima* on viu dona a un oceà de pedra gris i marró, on els xiquets saharis juguen sense que els importe l'absència d'arbres. Juguen a la guerra, a matar marroquins i saluden els visitants fent el signe de la victòria amb els dits. Un pot imaginar-se'ls banyant-

se els peus en el mateix mar que ara acaba de pactar el Marroc amb la CEE en el darrer acord pesquer. Tampoc és fa difícil evocar-los jugant a Tifariti, a l'interior del Sàhara Occidental, perseguint-se entre les figueres i els magraners... però avui Tifariti tan sols és un munt de runes, entre les quals cal caminar amb cura per no xafar algun dels detonadors que els marroquins deixen escampats després de bombardejar. Quan l'aviació de Hassan II vol fer pràctiques de tir, torna a Tifariti i